

Aktualności

**Tarcza antykryzysowa 4.0:
Bank Gospodarstwa Krajowego
dopłaci do odsetek od kredytów**

C2

Aktualności

**Po dotacje z Polskiej Agencji Rozwoju
Przedsiębiorczości na kapitał obrotowy
trzeba się spieszyć**

C3

Procedury

**Duże zmiany w sporach
o własność
intelektualną**

C4

FIRMA i PRAWO

D O D A T E K D L A P R E N U M E R A T O R Ó W

GAZETAPRAWNA.PL
DZIENNIK.PL
FORSAL.PL

DGP

Wtorek

30 CZERWCA 2020 NR 125 (5278)

Jakość żywności w hurtowniach i sklepach pod lupą jednego organu

HANDEL Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych od 1 lipca przejmie obowiązki Inspekcji Handlowej w tym zakresie. Inspektorzy będą mogli wycofać całe partie towaru jeszcze przed zakończeniem kontroli oraz ograniczyć liczbę pobieranych próbek

Jakub Styczyński

jakub.styczynski@infor.pl
@JakubStyczynski

Od wielu lat trwała w Polsce dyskusja nad reformą systemu organów nadzorujących żywność. Większość pomysłów – np. powołanie łączącej kompetencje wielu organów Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności – trafiała ostatecznie do kosza. – 1 lipca 2020 r. będzie jednak niemałym przełomem, bo liczba inspekcji żywnościowych zmniejszy się z pięciu do czterech – ocenia Patryk Kalinowski, prawnik w Centrum Prawa Żywnościowego. Część inspekcji zyska nowe możliwości nadzorcze. Pojawiają się również nowe sankcje oraz kontrowersyjne przepisy o pobieraniu wtórników próbek do kontroli, które – jak oceniają prawnicy – mogą godzić w interesy przedsiębiorców, szczególnie producentów i dystrybutorów żywności.

Jeden organ zajmie się wszystkim

Zadania Inspekcji Handlowej (podlegającej przesewi Urzędowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów) w zakresie nadzoru nad jakością żywności przejmie od lipca Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS). Wynika to z ustawy z 23 stycznia 2020 r. o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 285). Ustanowienie IJHARS podmiotem kontrolującym żywność na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji ma umożliwić szybsze reagowanie na pojawiające się na rynku nieprawidłowości, a w efekcie sprawniejsze eliminowanie niezgodnych z wymogami produktów oraz

pełniejsze wykorzystanie potencjału połączonych służb kontrolnych oraz zaplecza laboratoryjnego. W tym też celu wzmocniono kompetencje głównego inspektora IJHARS, m.in. co do wydawania wytycznych inspektorom wojewódzkim.

Andrzej Gantner, dyrektor generalny Polskiej Federacji Producentów Żywności, pozytywnie ocenia tę zmianę. Jak zauważa, do tej pory zdarzały się rozbieżności spowodowane tym, że IJHARS kontrolowała jakość produktów jedynie w zakładach produkcyjnych, a IH sprawdzała tę samą żywność pod kątem jakościowym i wprowadzania konsumentów w błąd już na półkach sklepowych. – Niejednokrotnie sprawy prowadzone przez obie inspekcje były bardzo podobne albo wręcz identyczne. Jednocześnie interpretacje obu inspekcji bywały odmienne – opowiada dyrektor PFPŻ. Jego zdaniem z tego powodu pozytywnie należy rozpatrywać ustanowienie kontroli IJHARS nad jakością produktu w całym łańcuchu dystrybucji żywności. – Nadzór może być dzięki temu bardziej spójny – mówi Gantner.

Nowa procedura odwoławcza

Wprowadzona będzie nowa procedura składania zastrzeżeń do czynności kontrolnych IJHARS przez przedsiębiorców. Uregulowano ją w art. 28 ust. 9-13 dodanych do ustawy z 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2178; ost.zm. Dz.U. z 2020 r. poz. 285). – Do tej pory zastrzeżenia co do kontroli można było zgłaszać wyłącznie w protokole kontrolnym. Teraz przedsiębiorca będzie mógł zgłosić je do organu kontrolującego także w terminie siedmiu

dni od dnia podpisania protokołu – podkreśla Patryk Kalinowski. Na rozpatrzenie takiego zażalenia IJHARS będzie miała również siedem dni. W razie konieczności organ przeprowadzi dodatkowe czynności, np. w celu uzupełnienia stanu faktycznego opisanego w protokole wcześniejszej kontroli. Jeżeli inspekcja nie uwzględni zastrzeżeń, to zobowiązana będzie przekazać swoje stanowisko na piśmie. Z kolei jeśli zgłoszone zastrzeżenia zostają uznane, to wprowadza się zmiany w formie aneksu do protokołu. Pod nim powinien podpisać się zarówno kontrolujący, jak i kontrolowany.

Wyłączenie z obrotu

Istotną zmianą jest też umożliwienie inspekcji nakazania wycofania z obrotu całej partii artykułu rolno-spożywczego zafalszowanego, jeżeli stwierdzony rodzaj nieprawidłowości odnosi się do całej partii produkcyjnej, a więc np. także z innych placówek należących do przedsiębiorcy. Decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu. Formalnie wydaje ją organ (wojewódzki oddział IJHARS), nie zaś inspektor prowadzący kontrolę w terenie. – W praktyce o tym, jaką decyzję wydać, urzędnicy zdecydują w ramach wewnętrznych ustaleń – wskazuje Patryk Kalinowski. – Celem tego rozwiązania jest szybsze wycofywanie z rynku produktów nieodpowiadających, zdaniem organu, wymaganiom przepisów prawnych. Stąd też wprowadzenie dodatkowych kar za niewykonywanie nakazów. Przedsiębiorca, który nie wykona tej lub innej decyzji IJHARS, będzie mógł zostać ukarany karą pieniężną w wysokości do trzykrotnej wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie żywności do obrotu – nie mniejszą jednak niż 500 zł (nowo dodany art. 40a ust. 1 pkt 6 w ustawie o jakości handlowej). A są jeszcze inne sankcje. [ramka]

Bez wtórnika

Również od początku lipca ma wejść w życie budzące wiele kontrowersji rozporządzenie ministra rolnictwa i rozwoju wsi z 1 czerwca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków pobierania próbek artykułów rolno-spożywczych (Dz.U. poz. 987). – Przewiduje ono rewolucję w zakresie pobierania próbek przez IJHARS – ocenia Patryk Kalinowski. Polega ona m.in. na wprowadzeniu możliwości niepobierania wtórnika próbki żywności, jeżeli byłoby to utrudnione z uwagi na niewielką ilość produktu w sprzedaży detalicznej. W uzasadnieniu do projektu rozporządzenia napisano, że zmiana ta ma charakter porządkowy i umożliwi inspektorom IJHARS pobieranie próbek do badań laboratoryjnych z niedużych partii znajdujących się w obrocie detalicznym, w sytuacji gdy

nie będzie to możliwe na podstawie dokumentów normalizacyjnych.

Eksperci krytycznie oceniają nowy przepis. To bardzo niekorzystne rozwiązanie dla producentów i dystrybutorów żywności. Mogą oni bowiem znaleźć się w sytuacji, gdy nie będzie wtórnika próbki, z którym można byłoby skonfrontować ewentualne zarzuty IJHARS. Wówczas przedsiębiorcy będą mieli ograniczone możliwości obrony przed sankcjami. Zdaniem ekspertów w postępowaniu administracyjnym nie powinno być miejsca na jakąkolwiek uznaniowość inspektorów. Patryk Kalinowski mówi, że zastrzeżenia co do oceny ilości produktu przez inspektora warto zawrzeć w protokole pokontrolnym. Prawnicy przyznają jednak, że przepisy wprost pozwalają inspekcji na dokonanie własnej oceny, więc dopiero praktyka pokaże, czy uwagi kontrolowanego przedsiębiorcy umieszczone w protokole mogą stanowić jakąś ochronę wobec późniejszych zarzutów IJHARS.

Zmiany w sanepidzie i PIORIN

Wzmocniona zostanie też struktura organizacyjna Państwowej Inspekcji Sanitarnej – co wynika z ustawy z 23 stycznia 2020 r. o zmianie ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 322; ost.zm. Dz.U. z 2020 poz. 374). Głównemu Inspektoratowi Sanitarnemu przyznano kompetencje do „polecenia realizacji dodatkowych zadań lub podjęcia określonych czynności, jeżeli właściwy organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej nie jest w stanie wykonać swoich ustawowych zadań ze względu na nieadekwatność posiadanych zasobów” (zmiana w art. 8a ust. 3 ustawy z 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej; t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 59; ost.zm. Dz.U. z 2020 r. poz. 567).

Z kolei w ramach dostosowania krajowego nadzoru fitosanitarnego (dotyczącego zapobiegania chorobom roślin oraz likwidowania zagrożeń, jakie niosą one dla zdrowia człowieka) do wymogów rozporządzenia unijnego z 15 marca 2017 r. nr 2017/625 w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego... (Dz.U. UE z 2017 r. L 95, s. 1) uchwalono ustawę z 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (Dz.U. z 2020 r. poz. 425; ost.zm. Dz.U. z 2020 r. poz. 695), która weszła w życie 14 marca br. Nowymi zadaniami PIORIN będzie m.in. ustanawianie obszarów wolnych od określonych patogenów, szkodników i chwastów obniżających plony roślin oraz wydawanie świadectw przedeksportowych. Jest to zmiana ważna z punktu widzenia eksporterów produktów roślinnych – nieprzetworzonych. ©

JAKIE SANKCJE

12 czerwca 2020 r. wydano rozporządzenie prezesa Rady Ministrów zmieniające rozporządzenie w sprawie nadania funkcjonariuszom Inspekcji Weterynaryjnej, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego (Dz.U. poz. 1056). Na jego mocy inspektorzy IJHARS będą mogli nakładać grzywny m.in. w zakresie:

- ✓ dostarczania napojów alkoholowych do miejsc sprzedaży bez wymaganych oznaczeń lub nieuwiadamiania informacji o szkodliwości spożywania alkoholu (art. 45 ustawy z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi; t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2277);
- ✓ stosowania w oznakowaniu produktów wyłącznie obcojęzycznych nazw towarów albo sporządzania wyłącznie w języku obcym oferty, ostrzeżeń czy informacji dla konsumentów (art. 15 ustawy z 7 października 1999 r. o języku polskim; t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1480);
- ✓ wprowadzania do obrotu środka spożywczego po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości lub niewykonywania czynności w zakresie identyfikacji dostawców lub odbiorców (art. 100 ust. 1 ustawy z 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia; t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1252; ost.zm. Dz.U. z 2020 r. poz. 285).

©